

CIJENA lista: U pretplati za čitavu god. K 36.—, za polugodište K 18.—, tromjesečno K 9.—, mjesečno K 3.60, u malo-prodaji 12 f. pojedini broj. UGLASI primaju se u upravi lista trg Custoza 1.

HRVATSKI LIST

Izlazi svaki dan u 5 sati ujutro.

„HRVATSKI LIST“ lista 1 u nakladnoj tiskari JOS. KRMPOTIC u Puli, trg Custoza 1. Uredništvo: Sibanska ulica br. 24. — Odgovorni urednik JOSIP HAIN u Puli. — Rukopisi pišu se ne vraćaju.

Godina III.

U Puli, nedjelja 16. prosinca 1917.

Broj 877.

AUSTRO-UGARSKI RATNI IZVJESTAJ.

: Beč, 15. (D. u.) Službeno se javlja: Istočno bojište:

Mir oruzja. Pregovaranja o primirju traju dalje.

Talijansko bojište:

Čete su generala pješ. Alfreda Krausa usprkos najžešćoj obrani osvojile položaj na Col Caprile, kod česa su se osobito odlikovale pješ. pukovnije br. 49 i 88. Na Monte Pertica suzbile alpski bataljuni više neprijateljskih navala. Uzalud su Talijani poduzeli žestoke navale, da natrag osvoje položaje na Monte Spinuccia, koje su savezničke čete zauzele dne 12. i 13. prosinca. U bojevima posljednjih dana privedosmo 40 talijanskih časnika, preko 3000 momaka te nekoliko topova i strojnih pušaka.

Poglavica generalnog stožera.

NJEMACKI RATNI IZVJESTAJ.

: Berlin, 15. prosinca. (D. u.) Iz velikog rae glavnog stana javlja:

Zapadno bojište.

Bojna skupina prijestolonasljednika Rupprechta: Kroz više od četiri je nedjelje ovamo obustavilo Englez svoje navale u Flandriji. Njegova silna ofenziva, koja je išla za posjedom francuske obale i uništenjem našeg podmorničkog ispodrišta, može se predbježno smatrati dovršenom. Čitava se je engleska vojska pojačana Francuzima, borila za odluku. Njemačko vodstvo i njemačke su čete odnijele i ovdje pobjedu, dok smo mi i na drugim mjestima snažnim udarcima oborili neprijatelja. Neuspjesi se engleske vojske u Flandriji postravaju teškim porazom, koji je pretrpjela kod Cambraia. Sjeverno od Gheluyverta zarobljena su uz uspješne pothvate protiv engleskim crtama na dvorcu Poecelhoeck 2 časnika i 45 momaka. Noćna se je engleska navala u svhu, da steče opet izgubljeno zemljište, izjalovila. Od Scarpe do Olse bilo je neprijateljsko topništvo djelatno.

Istočno bojište

Mirovni pregovori traju dalje.

Macedonsko bojište:

Manji pretpoljski bojevi zapadno od Ohridskog jezera. Na ostaloj je fronti bila bojna djelatnost neznatna.

Talijansko bojište.

U bojevima zadnjih dana između Brente i Piave dopremili smo 40 časnika, preko 3000 momaka, nekoliko topova i strojnih pušaka. Suzbili smo višestruke protunavale, koje je neprijatelj poduzimao protiv položajima od nas zauzetim.

Prvi majstor glavnog sjela Ludendorff.

* Car kod grofa Czernina. Car je jučer popodne posjetio ministra vanjskih posala grofa Czernina te ostao kod njega jedan sat i po.

* Novi američanski ratni zajam. Iz New-Yorka se službeno javlja, da se za početak naredne godine očekuje novi ratni zajam, kojega bi kamatnjak iznašao 4 i pol postotka.

* Rat će potrajati do jeseni 1918. List „Echo de Paris“ saopćuje, da se iz izvaja antantnih državnika na pariškoj konferenciji može razabrati, e će prema računima saveznika rat potrajati do jeseni 1918. Naprotiv osiguravaju vijesti iz Rusije, da nas čekaju iznenadjenja, i da će sveopći mir biti sklopljen već za mjesec dana. Separatni mir da će povući antantu za sobom. — Da nas iz Rusije uvijek čekaju iznenadjenja, to je već sveta istina — a da su i ostale tvrdnje o miru istinite, uvjerit ćemo se tek kad taj određeni rok od mjesec dana prodje.

* Zastupnik Laginja preporučao je proračunskom odsjeku, da se u Klani otvori državna škola za drvvarstvo te je zatražio, neka država preuzme ceste, koje vode od granice kod Rijeke preko Sv. Mateja, Klane, Lipe u Rupu, u državnu upravu. Dalje je zahtijevao neka se iskoriste vodne sile.

* Iz Španjolske. Agence Havas javlja iz Madrida od 14. t. mj.: Ministarsko je vijeće zaključilo, da predloži doskora kralju naredbu o raspustu komore i o raspisu novih sveopćih izbora. Nova će se komora baviti sa pitanjem amnestije.

Iz Rusije.

Posljednja karta antante. — „Rad“ maksimalista. — Usta-nak protiv boljševika. — Vodje kozackih udruženja uapšeni. — Boljševička pobjeda na Izhberima. — Apsolutizam boljševika. — Građanski rat u Rusiji. — Krilenko napreduje. — Sporazumak između Rusije i Engleske.

: Genf, 13. Kako javlja „Nouveliste“ iz Lijona, dozvolile su Udružene države zaposjednuće Vladivostoka po Japancima u svrhu zaštite još neisplaćenih velikih japanskih dobava municije i živežnih sredstava. S druge bi strane trebala antanta nadzora glede opskrbljivanja Kaledina, koji je predstavljao posljednju kartu antante naprama maksimalistima.

Berlin, 13. „Tageblatt“ javlja iz Amsterdama: Prema Reuterovim su vijestima izdali pučki povjerenici proglaš na Kozake, u kojem im stavljaju u izgled bezodvratni mir, a Kozaci da imaju uapsiti Kaledina i Kornilova i izručiti ih sovjetu. — Maksimaliste su nasilno raspustili ruski senat. Predsjednik petrogradskog trgovačkog suda i više činovnika raznih bje ministarstva uapšeno. Orankee su između Rusije i Sibirije zatvorene, kako bi se mogao sprječiti bijeg Engleza i Japancina iz Rusije.

Amsterdam, 14. (D. u.) Prema listu „Algemeen Handelsblad“ saznaje „Daily Chronicle“ iz Petrograda, da se u Petrogradu očekuje ustanak protiv boljševičina. Isti engleski list pripovijeda svojim čitateljima, da je veliki knez Pavao Aleksandrovič boravio četiri dana u Smolenskom zavodu i da je Lenin postupao s njim velikim poštanjem.

Amsterdam, 14. (D. u.) Reuterov ured javlja iz Petrograda: Vodjeći su članovi udruženja kozackih četa bili na naolog sovjetu pridruženog kozackog odbora uapšeni.

Petrograd, 14. (D. u.) U okružju su Kostroma izabrana četiri revolucionarna socijalista i četiri boljševika. U Krasnojarsku su primili boljševici 12.000, revolucionarni socijaliste 4000, kadeti 2600, manjševiči-domoljubi 490 i manjševiči-internacionaliste 200 glasova. U Tomsku i Minčinsku imali su boljševici dvije trećine glasova.

Amsterdam, 14. (D. u.) Prema Reuterovoj su jednoj vijesti iz Petrograda od 13. o. mj. skupili boljševici u vojarnama i u susjedstvu Taurijske palače 8000 ljudi. I Taurijska je palača vojnički zaposjednuta. Socijalistički listovi izlaze bez oglasa. Moskovski sovjet i ured lista „Ruskoje Slovo“ zatvoreni su, jer je list pripočeo vijest, da se je Krilenko na poticaj njemačkog glavnog stana dočepno ruskog glavnog stana.

London, (D. u.) Reuter javlja iz Petrograda: Odslanik vlade je brzojavio, da su boljševističke čete zaposjele Tamarovku i Kalugu, da su razoružale nasrtajne čete generala Kornilova i zarobile ih. Revoluciona je vlast uspostavljena. — Povjerenik je crnomorske mornarice zatražio, neka se odašalju odmah sva odijeljenja brodovlja Crnog mora sa brojnim strojnim puškama, te saopćuje, da bojne sile kadeta napadaju na Rostov sa oklopnim automobilima.

London, 14. (D. u.) Reuterov ured javlja iz Petrograda pod 10. prosinca: Krilenko je javio brzojavno, da se je general Ceremisov nećkao, da dodje k njemu u Pskov te da ga je radi toga ostavio. Krilenko primjećuje, da se cijelokupna posada u Pskovu nalazi na strani boljševika. On da napreduje. Povjerenik 5 armije javlja dolazak Krilenkov u Dvinsk. Zapo-vjednik armije, general Holdyrev, bio je ostavljen i uapšen.

Petrograd, 14. (D. u.) S ovlaštenjem engleskog poslanništva saopćuje petrogradska brzojavna agentura: Glede tumačenja, što je engleski poslanik podastro engleskoj vladi o zadržanju Čičerina, Petrova i ostalih osoba u sličnom položaju, izjavlja engleska vlada, da je sklona preuzeti na novo u pretres pitanje zadržanja gore spomenutih osoba i njihov povratak u domovinu. U pogledu na tu stalnu izjavu, naredio je pučki opunovlaštenik za izvanjske poslove, da bude dozvoljeno državnim pripadnicima velike Britanije, koja osigurava svakom građaninu svake savezničke i neutralne zemlje tražena sveopća jamstva, da bez zaprijeke ostave Rusiju. Reč bi, da se i konflikt glede diplomatskih kurira uredjuje. Kapitan je Smith izjavio, kako se poslanik Buchanan

nada, da će biti već slijedećeg tjedna dozvoljeno diplomatskim kuririma sovjetske vlade da nesmetano prestupe i prodju kroz Englesku.

Pregovaranja o primirju.

Berlin, 14. (D. u.) Prije podne i poslije podne 13. prosinca obdržavale su se u Brest-Litovsku plenarne sjednice, u kojima se je uzelo u pretres pojedine točke obostranih nacrti primirja. 14. prosinca prije podne nastavila su se pregovaranja.

Beč, 15. (D. u.) U plenarnoj sjednici, koja se je obdržavala dne 14. prosinca prije podne, bila je konačno formulirana brzojavka uzajamnih uvjeta nacrtu pogodbe. Pošto je ruska delegacija zatražila dopunjajuće upute od svoje vlade, određen je nastavak sveopćih pregovaranja za 15. prosinca prije podne. Poslije podne 14. prosinca ispunjeno je sa sjednicom zapisničarske komisije.

* Položaj u Španjolskoj. Lyonski listovi javljaju iz Madrida: Usljed nećkanja vlade, da imenuje gradonačelnike većih gradova, municipalna su vijeća pokrajinskih gradova sama izabrala gradonačelnike. U Barceloni je imenovan vođa radikalne manjine Rocha. Pobjeda je republikanaca u Barceloni izazvala u svim političkim krugovima velik utisak. Republikanci pobijediše i u mnogim drugim provincijalnim gradovima. — Pariško novinstvo doznaje iz Londona, da se je položaj u Španjolskoj opeta zamršio te da predstoje novi bojevi među dinastičnim i protudinastičnim strankama. Vojnički odbori nastupaju posve samostalno. Pučanstvo je protiv držanju vojnika.

* Ratna žestina u Americi. „Vossische Ztg.“ javlja iz Berna: U Tulusi (Udružene države) bilo je sedamnaest uapšenih pacifista po mnogobrojnim građanima nasilno izvadjeno iz tamnice i u bližnjoj šumi do krvi izbičevano, nakon česa su bili namazani smolom i nataknuti perjem. Ovakovih je slučajeva u Udruženim državama bilo tako mnogo, da se je Wilson našao prisiljenim, da javno osudi ovakova nasilja.

* U vojnom je odsjeku delegacija govorio delegat Fon, raspravljajući o egspozé-u ministra rata protiv izvodima delegata kneza Auersperga te se je pritužio radi zlostavljanja civilnog pučanstva u Goričkoj, od kojega nije nitko bio kadar, da počini izdajništvo na državu. Govornik ističe osobito slučajeve zastupnika dr. Rybarža i dr. Vukotića, napada na pokušaje ponijemčenja vojske, tuži se nad vojničkim sudovima te se bavi sa pitanjem obnovljenja Gorice. Naredna će sjednica biti sazvana pismenim putem, po svoj prilici 8. siječnja 1918.

* Rat na moru. Službeno se saopćuje iz Berlina 15. prosinca: Savremeno s navalom na trgovački promet na engleskoj istočnoj obali dne 12. su prosinca lake bojne sile pod vodstvom kapetena poručnika Hansa Kolbe ponovno navalile na povorku brodova u kretanju Bergen-Shetland. Jedna je povorka koja se sastojala iz šest parobroda s popriječno 8000 bruto-reg. tona, engleski razarač „Patridge“ i četiri su oružana broda za stražarenje bila u boju uništena. Engleski je razarač „Pellew“ pobjegao neštećen. Naše su se bojne sile povratile bez gubitaka i s većim brojem zarobljenika, između kojih i tri časnika.

Političke vijesti.

Naša politika.

Grof je Czernin opasno obolio. Barem tako se govori, izdaju se liječničke svjedodžbe, bulletini. Zasjeđanje je odsjeka za izvanje poslove odgodjeno na neodređeno vrijeme. Pa to je nuzgredna stvar. Glavno je danas zdravlje našeg ministra izvanjskih poslova, i njegov želudac, koji mora na svaki način ozdraviti. Delegacije mogu međutim mirno počekati, ta ne žuri se toliko, a gospodin Trocki može govoriti o miru, što mu drago, ta i onako ga nitko ozbiljno ne shvaća. Međutim važna je jedna činjenica, koja nam ne da mira. Baš u vrijeme, kad je trebao da gospodin ministar odgovori na uspite narodnih

delegata, nesreća je htjela i on je opasno obolio. Ali njega bismo drage volje pustili da se mirno liječi, samo kad bi barem netko drugi za vrijeme njegove bolesti njega zastupao u delegacijama. Stojimo pred nejasnom situacijom. Na istoku ugovaraju o miru i primirju, nekoliko vojničkih zastupnika odlučuje stvarima od najveće važnosti, a da milijuni ne znadu, što se u istinu radi, i ako se radi o njihovoj sudbini. Jasno je kao na dlanu svima, da niti grof Czernin a niti naša i njemačka vlada nije sporazumna u pitanju mira i primirja s programom boljševika. Dakle što hoće, da tim pregovaranjima postignu? Milijuni čekaju i zahtijevaju razjašnjenja, zahtijevaju, da se položi račun o tome, što se radi, ali to na žalost nije moguće — jer je ministar bolestan. Kao da je pitanje mira bez cijene, da ne znači ništa, a narodi ipak moraju znati, što im se sprema. Stojimo pred odlučnim trenutkom. Boljševici nudjaju demokratski mir, mir, kojega može prihvatiti svaki narod, jer se temelji na samoodređivanju naroda i na načelu bez aneksija i ratnih odšteta. Svaka država, koja bi taj mir poprimila, mogla bi biti sigurna za svoju čast i svijesna, da je pravedno i pošteno uradila. Trebalo bi jasno i glasno cijelomu svijetu kazati: Jest, sporazumni smo, primamo mir, i odustajemo od daljnjeg prolijevanja krvi. Ali pak bi trebalo postaviti se očit protiv načela samoodređivanja naroda i protiv ruske mirovne ponude, i kazati: Ne, mi ne ćemo takovog mira, mi hoćemo naš mir, kojeg ćemo si sami učiniti i odrediti, i koji će udovoljiti svim našim težnjama i zahtjevima. Dakle, jasno kazati: da ili ne! Ali naši su diplomate lukaviji. Oni ne će reći ni da, ni ne. Narod ne će znati, da se radi o njihovoj sudbini, kao što ni danas ne znadu, na čemu baš stojimo. Ministar bolestan, i bačuška se može slobodno vratiti sa granice kući, neobavljena posla, jer ovdje njesu vodeći ljudi u dobrom raspoloženju. Bačuška se međutim može i ljutiti, ovdje se ga nitko više ne boji, jer je prestao da bude strahom. Dobri bačuška! A mi? Pa tko nas i pita šta. Sve se to radi u Beču, bijelome gradu, pa kad treba jasno nešto kazati, onda treba sve zabašuriti, pustiti mirno, nek se ti neznatni patuljci, češki i jugoslavenski, prepiru i zahtijevaju, dok im to ne dosadi, i ne odustanu od tog suvišnoga posla. Mi međutim čvrsto vjerujemo, da je naš ministar opasno obolio, želimo i nadamo se, da će se njega dragocjeno zdravlje brzo povratiti, ali još bismo bili više zadovoljni kad bi se i naša bolježivlja politika oporavila od svoje mnogostoljetne bolesti, i zakročila zdravim, jasnim i očitim putem.

Program austrijskih Nijemaca.

Ništa! Sama negacija: Uvijek jedno protivom, što hoće Slaveni! Ubogi su u svojoj praznini! Tako po prilici karakterizuje bijedu austrijskih Nijemaca glavni urednik centralnog lista njemačke socijalne demokracije „Arb.-Ztg.“ Fridrich Austerlitz, i u dugom razmatranju pridružuje im zrcalo! Svi narodi u Austriji (nabraja ih) imaju ipak svoje pozitivne programe, osobito pak u ovom ratu, gdje su se razvile njihove nacionalne težnje do onog stadija, kad ih treba bezodvlačno uvažiti i riješiti. Jugoslaveni žele svoju državu, hoće da im se narod ujedini, hoće svoja prava, Česi idu na isti način za ostvarenjem jedne neodvisne češko-slovačke države, Rusini zahtijevaju ujedinjenje svih rusinskih krajeva, Poljaci se žele priključiti poljačkoj državi, koja će sazati do mora, dakle svi ti narodi idu za nekakvim stalnim nacionalnim ciljem, a što žele Nijemci u Austriji? Za čim idu oni? Njihova je zadaća sada, da jedino stavljaju zaprijetke nastojanjima ostalih naroda oko njihovog ujedinjenja, jer Nijemci sami nemaju nikakvog svog programa. Jedino je njihov ideal „njemačka fasada“ Austrije — i ni za što višega nijesu sposobni. Umjesto da bi s ostalim narodima živjeli u s'ozu, da bi i sami nastojali oko oživotvorenja njihovih državnopravnih težnja, oni siju mržnju, huškaju tako, da mora uvijek zijati neprebrodivi jaz između njih i ostalih naroda. Ne mogu shvatiti, da je prava država naroda moguća samo na taj način, da „narodi postanu jedan od drugoga nezavisni i da država naroda postane sumom i posljedicom naroda, za sebe samostalnih, dakle savezom slobodnih naroda. Bijedu austrijskih Nijemaca pokazuje dalje Austerlitz veoma nemilosrdno. Nije u njima, kaže, a ma ni traga „slobodoumlja“, i ako se dosad tako nazivaju. Veliko ih današnje doba nije a ma ničemu naučilo. Tko kod njih misli samo mrvicu modernije i poštenije, toga prokunu, a ton vode i daju oni, koji najotpornije, najjače i najglupije izražaju i brane svoj otpor protiv demokratske sveukupnog života. Zar žele, pita se Austerlitz, od nas „burgeri“, da potpomažemo njihovu na-

cijonalnu politiku? Hoće, da se odrekemo demokracije i zadovoljimo „kurijama“ za to, jer je to stvar njemačka, tako slabo provedena, koja ne će da snaša demokracije! A onda možemo razumjeti uzdah Viktora Adlera na skupštini stranke: „Imademo (Nijemci) seljački i građanski staž, s kojim apsolutno ništa započeti ne možemo!“ Tako Nijemci o Nijemcima, koji svojoj braći sigurno samo dobro žele. Baš je lijep to dokaz o njemačkoj „pravednosti“, i o tome, kako su „zbilja pripravni“, da dodju u susret nastojanjima nenjemačkih naroda. Sveta istina je, da će oni isti, koji nas danas na tako nedoličan način odbijaju i naše težnje krste kojekakvim izrazima, što samo oni umiju, da će ti isti jednom biti zadovoljni, oživotvori li se naš današnji samo minimalni program.

Kvota.

Kvota se zove razmjer prema kojemu Austrija i Ugarska doprinajaju k takozvanim zajedničkim izdacima, u prvome redu za vojsku i za vanjsko-političku službu. Ovaj se razmjer na novo ustanovi svakih deset godina. Sadašnja kvota iznasa za Austriju 63.6%, za Ugarsku 36.4% te vrijedi do konca ove godine. Austrija je kroz mnogo vremena mnogo previše plaćala za zajedničke izdatke. To su dakako uvidjeli i Nijemci, ali su to trpjeli, jer su se bojali mađžarskih groznja sa personalnom mišjom i jer su, popuštajući Mađžarima, htjeli uzdržati dualizam. Za vrijeme je ovoga rata Ugarska silno obogatila te se je i najzagriženijim dualistima ovaj razmjer među obim državnim poslovima pričinio nepravednim. Kada su se pred nekoliko dana vršile sjednice austrijske i ugarske kvotne deputacije, koje imaju da ustanove ovaj razmjer, predlagala je ugarska kvotna deputacija, da se dosadašnja kvota produži za dvije godine. Austrijska je kvotna deputacija to otklonila te je sa neznačajnom njemačko-poljskom većinom bila primljena predlog, nek se kvotu produži samo za jednu godinu. U posljednjoj sjednici austrijske deputacije su svi govornici, bez razlike stranaka žigopsali postupanje ugarske vlade i ugarskih oblasit tijekom svjetskog rata obzirom na dovoz hrane iz Ugarske. Jer, dok je Austrija u mirno doba dobivala dobar dio hrane iz Ugarske, kao ugrarne države, dok je Ugarska za vrijeme mira svojom tarifalnom i željezničkom politikom zadala ogromnu štetu austrijskom poljodjelstvu, Ugarska nam je sada posve zatvorila svoje granice, te smo prisiljeni, da tražimo potrebnu hranu u Austriji samoj. U ovoj se sjednici naglasilo, da je Ugarska postala danas u gospodarskom obziru mnogo jačom od Austrije, te je kvota obzirom na broj pučanstva i na sadašnju gospodarsku snagu više nego nepravedna. Zato su socijalni demokrati predlagali kvotu 50:50. Taj je predlog ipak sa 8 protiv 4 glasa. Poljaci su glasovali protiv tog predloga, dok je ukrajinski član izostao. Kršćanski su socijali postigli, te je kvota produžena samo na jednu godinu. Čini se, da će ugarska kvotna deputacija biti sporazumna sa ovim zaključkom, jer trijezni mađžarski političari ipak ne žele, da se odnošaj između Austrijom i Ugarskom poštiri i da bi se u Austriji porodilo geslo: „Los von Ungarn!“ i došlo do praktična sadašnjeg odnošaja do Austrije. Mađžarski političari rade oko toga, da uzdrže dosadašnje ugodne državopravne i gospodarske sveze sa Austrijom. (Po „Slov. Narodu“.)

Budimpešta glavni grad — Bosno!

„Budapesti Hirlap“ priopćuje razgovor svoga suradnika s predsjednikom stranke rada grofom Khuen-Hedervaryem. Glede jugoslovenskog pitanja rekao je grof Hedervary ovo: „Jugoslavenski problem vrlo je važan i za nas Mađžare kao i za monarkiju te se tomu pitanju mora svratiti velika pozornost. Sa svoje strane ne smatram jugoslovensko pitanje odviše zamršenim, i to s toga, što se jugoslovenska država ne može ustrojiti bez Bosne. Svima onima, koji žele da oživotvore jugoslovensku državu, večin, neka ponajprije pitaju Bošnjake. Oni su drugog mišljenja u tom pitanju, te se ne žele upotiti u nikakvoj jugoslovenskoj državi. To želja dolazi u Bosni samo od hrvatske inteligencije, koji se je on mo uselila, a ona ne može da bude isključivo odlučujući faktor. Željeno riješenje ovoga pitanja sa strane jugoslovenskih utopista, made čeških zaprijetka i ne će da polazim predaleko, te spominjem samo to, da i Austrija nije vojna prepustiti za jugoslovenske cijeve teritorij, na kojem stanuju Slovenci. Jugoslovensku državu držim sa gladišta Hrvata vrlo velikom pogibijom, jer bi u takovoj tvorevini brojna pretežnost Srba, te aginij i energičnij srpski narod potisnuo Hrvate u pozadinu, a da ne kažem, da bi ih potlačio. Hrvatska mora da ostane i nadalje u sadanjem okviru. Što se

tiče pak bosanskoga pitanja, ovo bi se riješilo najbolje, kad bi se ova provincija priključila Ugarskoj. Sjedište bosanske vlade trebalo bi da bude u Budimpešti, koja imade da trajno veže Peštu i Sarajevo. Mađžarska politika mora da ide za ovim ciljem“.

Domace vijesti.

Smrt uglednog našeg svećenika. Jučer je u 7 sati u jutro preminuo, u 61. godini svog života, u ovdješnjoj pokrajinskoj bolnici, nakon dosta duge i teške bolesti, kanonik i župnik u Barbanu, veleč. gosp. Dinko Pindulić. Poznat je bio među svima nama kao dobar narodnjak, koji je u svakoj prigodi nastupao za prava naroda, i narodu učinio mnogo dobra. Vječna mu spomen! — Pogreb će krenuti sutra u ponedjeljak prije podne iz pokrajinske bolnice, da ponese smrtnu ostanke pokojnika na vječno prebivalište.

Čitaoc „Hrvatskog Lista“ čitateljima „Hrvatskog Lista“. Primili smo od vjernog našeg čitaoca ovo pismo kao i 10 K za narodne škole u znak odobravanja smjera, kojim kroči naš list. Pismo donasamo u cijelosti, bez popravaka ili dodataka: Draga braćo! Bez hrvatskoga lista u Pulji ne bi nam bilo moguće uz današnje prilike, da imademo toliko samostalno narodne svijesti, kao što imademo danas. Bez ostalih mnogovrsnih primjera dosta se svrnemo na nastojanje oko sakupljanja prinosa u školske svrhe. Uopće je „Hrvatski List“ u zaunje doba zanimiv a i praktički poučan list. Za to se ga može preporučiti, da ga čitaju ne samo priprosti ljudi nego i naša inteligencija. Za to braćo Sloveni u Istri poduprimo taj jedini narodni naš list u Primorju, koji izlazi u hrvatskom jeziku, poduprimo, što više moguće, tako da se list može još povećati, i da bude njegov sadržaj mogao podavati nama, ubogim i vapjućim Slovenima u tužnoj Istri u većem opsegu dobrog nauka i savjeta. Istina je, da je list danas posjed jednog privatnika, a baš zato može nam mnogo koristiti, jer je neodvisan, te je i njemu samome, kao što i nama svima od velike koristi, da zauzmiđe srednju stazu, i to ga upravo čini demokratskim, te će mu to stanovište omogućiti, da postane s vremenom narodnim posjedom u smislu: jedan za sve i svi za jednog. Budemo li list svestranski podupirali, služiti će nam on ne samo za to, da doznamo svakdanje novosti, nego također u gospodarsko-znanstvenom obziru, te će nam u tančine tumačiti lokalno-istarske prilike i odnošaje. Zato je dužnost svih nas, ne samo da uzdržimo, nego moramo i nastojati, da ga povećamo već na početku g. 1918. i to će biti nama i puku u korist i Bogu u čast. Količki.

Naša vrlo momčad. Iskazali su seli Osobito pak oni iz „Radetzog“ kroz kratko vrijeme od tri mjeseca sakupili su veliku svotu od K 1645.—. Hvala im i Osvijetli si obraz u natjecanju i sahranju para i hrana za naše narodne škole. Pokazali su svijetu da znadu žrtvovati svoj teško zasluženi novac na oltar domovine. Pokazali su da žive, da shvaćaju novo doba i nov duh, koji se svijetu radja. Hvala požrtvovnom sakupljaču, kao što i darovateljima! Naprijed samo, jer ustrajemo li, pobjeda je naša! Živjeli!

Iz gradske aprovizacije. Oni, koji još nijesu podignuli količinu krumpira, koja im pripada za mjesec siječanj i veljaču (12 kilograma po cedulji, odsječak br. II.) moći će ga dobiti danas od 8—12 u blizini parka Marija Valerija. — Kako bi se predusrelo nestašica masti, počet će se sutrašnjim danom, u ponedjeljak, sa prodajom sušene janjetine uz cijenu od 13 kruna 12 para po kilogramu i sušene svinjetine uz cijenu od 18 K po kilogramu. Na svaku će se cedulju moći od ovog mesa nabaviti četvrt kilograma, a kod toga će biti otrgnut odrezak IV.

Prodaja ribe. U slučaju, da prisprije riba prodat će se ona danas. Pravo kupovati ribu imadu danas vlasnici živežnih karata počevši od broja 4381.

„Slovenska Matica“. U Pazinu se je javilo već dosta novih članova za ovu jugoslovensku kulturnu instituciju, a ipak ima ih još mnogo, kojima bi bilo lako doprinijeti svoj obol. Članarinu sakuplja povjerenik prof. Santel, koji time moli sve jugoslovenske inteligentne u Pazinu i okolici, da pristupe kao članovi „Matici Slov.“ Članarina može se predati također u trgovini Ivana Novaka. Članarina iznosi za redne članove 4 K, a plati se za sada za godište 1914. Ustanovljena zaozi K 100, koja se svota može platiti u 5 godišnjim obrocima à 20 K.

Gradska aprovizacija. Sjutra, u ponedjeljak početak će se dijeliti živežne iskaznice za mjesec prosinac 1918. i to na običnom mjestu kod općinskog ureda. Iskaznice na mast, odnosno ulje vrijede već od 11. o. mj. do 7. siječnja 1918.

Milodari za hrvatske škole u Puli. Prigodom Božićnice sakupljeno je po gosp. Mati Mišetiću, među jugoslavenskom momčadi na Nj. V. brodu „Arpad“ i položeno preko naše pravke K 30430 Darovaše: po K 11—: Mišetić; po K 3—: Jelinčić; po K 7—: Pačić; po K 5—: Bačić, Ivo Novaković, Prović Luka, Torpedomeister, Steuermeister; po K 4—: Vošnik; Kurjan, Alujević, Grgas, Kolinski, Waffenmeister, po K 3—: Bogdanović, Eškinja, Adorić, Bonačić, Franc, Malić, Matešić, Filipi; po K 2—: Vlašić, Jelovčić, Komloš, Kozlić, Zili, Barhanović, Salatić, Ivan, Dragičević, Haan, Makus, Trk, Elesović, Pavlović, Kafka, Bodentos, Car, Marin Ivo, Antunović, Slavik, Balas, Perenz, Juki, Grim, Dresner, Šimunović, Bralić Niko, Mijatović, Bokan, Samun, Jurišić, Vlahović Toma, Milasinović, Elektromeister, Biljaković, Kodoš, Petrina, Ševo, Proviantmeister, Marić, Katert, Buva, Jerković, Gabriel, Bačinić Jose, Subert, Hrčić, Telac, Benetlin, Dragović, Božikov, Bebelli, Dominikov, Vlahović, Geschützmeister, Dugančić, Lončarić, Aljinović, Višnić, Stančić, Čekić, Livać, Dragović, Balanća, Gladićević, Srdelić, Bataro, Marić, Kresa, Vukman Mate, Marković, nepoznato ime; po K 120: Grabo Anton; po K 1—: Mihalović, Bonačić Marin, Dragaš, Senker, Telegrafmeister, Delistović, Krkobabić, Borovag, Žiga Geschützmeister, Radčić Ivan, Bitanga, Korotoj, Vlatković, Srtić, Mikulandra, Gregov, Gojčić, Lončar, Buljević, Vukšić V., Barišić, Viduka, Jakonović, Bralić, Jaman, Priznić, Stipković, Separović, Tulić, Obuljen, Volarević, Pavićin, Bonifačić, Perković Anton, Rastić, Sandrić, Kućar, Roček. Supe Ivan, Češenek, Marić Svetin, Srtić, Nadlinić, Skorić, Medvidović, Sokolov, Čerčić, Gašperini, Škočić, Ilić, Jercog, Burini, Bijačić, Vakić, Cvanziger, Krišković, Ujdur, Palatić, Eleđast, Nahulja, Božanić, Bjažević, Čorkalo, Stojanov, Jadrjević, Kaleb; po 60 para: Prović, Poll.

Sakupljeno po gosp. Ivanu Car, među našom momčadi kod provijantskog ureda K 77—: Darovaše: po K 10—: Ivan Car, Mate Poparić; po K 6—: Božo Veldić, Milan Zibrat; po K 5—: Petar Kuzmanić, Bonček, Alois Godnig; po K 4—: Buchal; po K 3—: Leo Stein, Smotlik, Dvorski; po K 2—: Pavlović, Miho Pećarović, Ivan Vassilich, Josip Tomaro, Mate Baranović, Karel Laruha, Kovačev, Kovač; po K 1—: Sava Jovanović. Živjeli plemeniti darovatelji! Naprijed za hrvatske škole.

Dalje su položeni istom prigodom i u istu svrhu slijedeći doprinosi: Og. Josip Hain i Antun Udovčić; po K 10—: gosp. Bina K 5—; gosp. Ivan Langer K 2—: Sakupljeno među jugoslavenskom momčadi na Nj. V. brodu „Radetzky“ K 318— (prije K 1327—, ukupno K 1645—); sakupljene među jugoslavenskom momčadi na Nj. V. brodu „Kaiser Max“ K 260—; sakupljeno među našim bljednim evakulcima u Guntersdorfu K 8850, a u Imendorf K 35—. (Imena plemenitih darovatelja, donijet ćemo naknedno.) Zadnji iskaz K 26.282—, sveukupno K 27.010.50. Živjeli plemeniti darovatelji! Naprijed za našu prosvjetu i budućnost!

Dopisi iz Istre.

Šajini. Škola je zatvorena radi tifusa, i pretvorena u bolnicu. Ima 12 slučajeva pošasti. U blizini nemamo nikakvog liječnika, i za to dolazi da njeguje bolesnike vojnički liječnik iz Krnice, gosp. dr. Pertot. Njegovom trudu i neumornom nastojanju ima se zahvaliti, da nije bolest preuzela većeg maha. Inače i kod nas zlo i nevolja.

Sv. Vinčenat. Zdravstvene su prilike u mjestu bile kroz mjesec grozne. Napokon nam je priskočila u pomoć vojnička oblast i podigla dvije barake, da pobježe pošast. Uspjesi opažaju se dnevno. Njega i opskrba bolesnika zapriječila je bolesti, da se dalje širi. Osobito se tu zauzeo za stvar gosp. c. i kr. linijski liječnik dr. Stanjek, koji je bijednom narodu u tom pogledu mnogo dobra doprinjeo.

Iz Raklija primamo: „Raklijski lonci, miru za miru“, slušali ste nekada, ali danas nema više ni lončara, ni mire. Stari lonci leže na tavanu prazni, a lončara je nestalo. Žetva bila slaba kao svuda. Pšenice urodilo manje, negoli je bilo posijano, a gdje je uroda najbolja, zanijela, najviše je li urodilo dvaput onoliko, koliko se u zemlju posijalo. Od svega ostaloga posve ništa. Krum-

pira je nestalo, nije se sačuvalo niti za sjeme, ljudi su valjda ostali živi po čudu i hvala tvrdoj njihovoj i jakoj naravi, što su u borbi s kamenom poprimili. Pomagali su si sakupljajući jafa i perad daleko naokolo i noseći u Pulu u zamjenu za pasulj, grah i brašno. Bili su im oteli prije evakuacije ovce i ostalo blago, pa je danas bijeda već prilično znatna. Nemaju ni volova dosta, da obraduju ona neplodna polja, jer im država sva goveda, ovce i magarce isplatila u papiru, ili da ljepše rečemo, u novcu. Citav je Rakalj imao 30 malenih mršavih prašćica, svaki po 20 do najviše 30 kilograma. Ali i te je zahvatila zla sudbina, ili je nekakovo slabo oko na njih pogledalo. Poginuli su nekogi od gladi (ili kako se veli nestašice hrane) i to Tomi Laković, staromu barba Toni Papi i Ivi Vale. Ostali su ih gospodari morali poubijati prije vremena, jer nijesu imali, što da im jesti dadu. Ujma nema ni za živu želju, a aprovizaciji nismo ni malo zahvalni. Malo li ništa nam daje, a mi uvijek mislimo, da je sve kriv župan, kad nema aprovizacija ništa. Jer, znate, mi se s našim županom ne možemo nikako složiti. Sigurno moramo biti krivi mi, jer ipak on je učen župan, pak mi ne možemo nikako razumjeti, kako nam on od srca želi pomoći. No uza sve to ipak je činjenica, da se uvijek razilazimo u mišljenju. Uvijek ako je on „za“ — mi smo „kontra“, možda i za to, što smo Rakljan, kako je po kolni barba Vide Papa govorio: „Rakljan je, slika u ovaj Rakljan“, te tako i mi moramo uvijek biti u opoziciji. Prošle smo zime trpjeli dosta, i više od jednog leglo je u prerani grob. Ovo smo ljetu dobili tri puta slanine, što je aprovizacija dijelila, po 5 dg po duši i dva smo puta primili mast, svega skupa kroz cijelu godinu 215 dg ili nešto manje od 18 dg na mjesec. Lanjske smo zime dobili muke po 2, 3 i 4 kg na mjesec (i to kroz zimu) pa onda 6 mjeseci ništa, a zatim mjeseca rujna 4 kg, listopada ništa, studenog i prosinca po 5 kg na mjesec. Sećera smo primili četvrt kilograma mjeseca prosinca, a studenoga ništa. Zašto tako, mi nikako ne znamo. Uz takove prilike, nije čudo, što su se naši mladići složili i ustanovili društvo „sve za pulića“, te kupili par pulića (mladih magaraca), oderali ih i pojeli, samo da dobiju malo bolji apetit. Za danas nemamo ništa novoga da vam javimo, ali do zgođe ispričat ćemo vam više toga.

Prosvjeta.

„Ženski svijet“. Primili smo 4. broj toga mjesečnika za kulturno, socijalne i političke interese jugoslavenskih žena, što ga izdaje i uređuje gđa. Zofka Kveder-Demetriović, s ovim sadržajem: Zagorka: Hrvatska izborna reforma i žene. Ksaver Meško: Čovek. — Božo Lovrić: Seljač. — Dr. Prohaska: Vojnovičevi ženski likovi. — Mihovil Nikolić: Slišaše se... I. R. Otzocla: Rat i selo. Marija Kmetova: Naši otroci. Zofka Kveder: Eliša Krasnohova. — Darinka M. Odović: U noći. — Ave S. Vjerska: Žrtve. A. R. O učiteljicama. — Zofka Kveder: O Ruskinjama. — Dječji svijet: Božićna noć (Manica Komanova); Telemak (A. M. Sandučić) — Prosvjeta: Gajeva mati (dr. D. P.); Pismo iz Trsta (Marija Škrinjar); Naše mane — naše rane (Z. R.); Staleški interesi i žena; Žene i pravnička zvanja (Dip); Pokret za zaštitu ženskoga rada (M. T.) — Lisnica uredništva. Godišnja pretplata „Ženskog Svijeta“, iznosi K 16—, pojedini broj K 1.50. — Narudžbe šalju se na izdavaateljicu u Zagrebu, Pantovčak 1 b

M. Arcybašev: Sanjin. Nakladom „Humoristične knjižnice“ upravo je izašao ovaj čuveni ruski roman u lijepom prevodu D. P. Djordjevića. Dok je u njemačkim, u nas raširenim izdanjima, mnogo toga ispušteno, hrvatski je prijevod potpun, preveden ruskom originala, a dodana mu je i zanimiva piščeva autobiografija. Kad je napisan „Sanjin“, pobudio je u cijelom svijetu silan interes i izazvao golem dojam, poglavito zbog novog, modernog shvaćanja spolne ljubavi. Osobito je glasovit vanredan opis prve ljubavne noći Sanjina i ljepotice Karsavine u čamcu na rijeci za tople ljetne noći... Djelo je puno životne radosti, a pisano je neobičnom snagom i radi novih piščevih pogleda na život, ljude i ljubav tako zanimivo, da će ga svatko na dužak pročitati. Roman ima osim toga sve one poznate nametke. Roman ima osim toga drage književne odlike djela velikih ruskih pisaca. Cijena vrlo ukusnom izdanju K 5—, elegantno vezano K 6.20. Narudžbe prima „Humoristična knjižnica“ Zagreb, Vojnička ulica br. 13.

Knjižara papirnica i knjigovežnica

Ivan Novak
Pazin, (Istra)

Preporučuje prigodom božićnih blagdana i nove godine, svoju bogatu zalihu svakovrsnih razglednica.

Dalje preporuča svoju zalihu kolendara, i to: „Dancu, malu i veliku pratiku, Kolendar Srca Isusova, Veliki zabavni kolendar, „Vojnički kolendar“ kao i dnevne, tjedne i džepne kolendare za god. 1918.

Naručbe se opravljaju brzo i točno.

Kino „Crvenog Križa“

Ulica Sergija broj 34.

Danas
novi raspored

Početak od 2:30 do 8:30.

Neprekidne predstave.

Ulaznica: I. prostor 1 K; II. prostor 40 fil.

Ući se može kod svake predstave.

Revizorstvo si pridržava pravo promijeniti raspored

Politeama Ciscutti.

Danas u nedjelju

velike kinematografske predstave sa slijedećim rasporedom:

Iz života precrtan.

Drama u 5 činova.

Njegovo Veličanstvo car i kralj u novo osvojenoj Gorici.

Apsolutno I. vizija za Pulu!

Početak: u 2, 3:30, 5 i 6:30 sati popodne.

CIJENE za ovaj film: Ulaznica za parter i lože K 1—; lože K 2—; zatvoreno sjedalo 50 fil.; galerija 40 fil.

Takodjer za djecu!

KINO IDEAL

Raspored danas 16. prosinca /

PRINC KAZALISTA

Vesela igra u 3 čina iz Franja Hofera Serije 1917—1918.

Početak: 2, 3, 5 i 6 sati pop.

Slijedeća predstava:

„Raskolnikov“

Niže potpisani u ime svoje i ostale rodbine, javljaju žalosnim srcem svim prijateljima i znancima tužnu vijest, da je njihov brat, odnosno stric, preč. gosp.

Dinko Pindulić

arcipresbiter i župnik u Barbanu

jučer dne 15. o. mj., u 60. godini života, providjen svetotajstvima naše sv. vjere, u pokrajinskoj bolnici u Puli, u 7 sati ujutro, u Gospodinu preminuo.

Sprovod milog pokojnika krenut će sutra dne 17. o. mj., u 10 sati pr. p., iz pokrajinske bolnice, na civilno pokopalište u Puli.

PULA, dne 16. prosinca 1917.

Ivan i Antun, posjednici (otsutni) braća. **Ivan** posjednik, **Nikola** financijski nadglednik, **Antun i Dinko** c. i k. stožerni meštar provijanta, nećaci. **Berne Jelderlinić** rodj. **Pindulić** nećakinja.

Potpisano općinsko glavarstvo javlja žalosnu vijest, da je njezin dugogodišnji arcipresbiter i župnik, preč. gosp.

Dinko Pindulić

jučer dne 15. o. mj., u 7 sati ujutro, nakon duge i teške bolesti, u 60. godini života u Gospodinu preminuo.

Sprovod nezaboravnog pokojnika, krenut će sutra, dne 17. o. mj., u 10 sati pr. p. iz pokrajinske bolnice na civilno pokopalište u Puli.

Pokoj mu vječni!

BARBAN, dne 16. prosinca 1917.

Općinsko glavarstvo
u Barbanu.

Biskupski Ordinarijat u Krku

Br. 1656-a.

U Krku, dne 6 decembra

Obiteljska stipendijalna zaklada
Don Leopolda Runšića za svećenički
uzgoj.

Raspis natječaja!

Ovim se u smislu čl. XIII. zakladnice od 16. 1912. Br. 1324/a raspisuje natječaj, koji traje šest mjeseci, na stipendije iz zaklade pok. Don Leopolda Runšića u Baški.

1°. Godišnje stipendije određene su ovim malim iznosima: a) za osnovne pučke škole, amlitelj polazi školu izvan obitavališta svojih roditelja, K 400; b) za gimnazije K 600; c) za bogoslovje (K 250; d) za sveučilišta i druge škole sveučilišnim načinom (iznimno) od 600 do 900 K (Članak IX.)

2°. Pozvani su na uživanje muški rođaci i roditelji potječući bilo po muškoj bilo po ženskoj liniji, zakladateljevih roditelja Ivana Runšića i Jelene Fijan (Članak X.)

3°. Pismene molbe (biljegovane) imaju se napisati i upraviti na ovaj Ordinarijat izravno ili preko nadležnog župnog ureda, a moraju biti potkrijepljene: a) izvornom listom; b) rodovnikom, kojim se dokazuje rodbinska sveza sa zakladateljem u smislu točke 2.; c) školskim godišnjom svjedodžbom; d) svjedodžbom čudoponašanja izdanog od nadležnog župnog ureda, u kojemu ima biti izrijekom istaknuto, da li je molitelj školski prigrljen svećeničkog staleža; e) pismenom izjavom molitelja, da se želi posvetiti svjetovnom svećeništvu, a isto tako izjavom oca (skrbnika), da mu tome ne će protiviti (Članak XVI.)

4°. Dok traje rat, stipendije se podijeljuju jednako od jedne do druge školske godine.

5°. Novci se dižu kod Biskupskog Ordinarijata u Krku u dva jednaka posticipatna semestralna obroka, biljegovanu namiru, vidimiranu od ravnateljstva dobiti zavoda. Uz namiru ima se prikazati školska svjedodžba ili posvjedočenje posljednjeg poljeća, odnosno svjedodžba o diji posljednjih kolokvija položenih u istom semestru (Članak XVI.)

6°. Ako se može bit ne popuni koja raspisana stipendija, moći će kolator podijeliti potpore iz godišnjeg prihoda siromašnim rođacima zakladateljevima, i pismenu molbu (niebiljegovanu), koja mora biti potkrijepljena: a) krsnim listom; b) rodovnikom; c) svjedodžbom siromaštva i d) svjedodžbom čudorednog ponašanja izdanom od nadležnog župnog ureda i potvrđeno općinsko glavarstva (Članak XVII.)

Biskup:
† **Anton.**

Vojničke vijesti.

Dnevna zapovjed lučkog admiralata broj 349 od 15. prosinca 1917.

Posadno nadzorstvo nadpor. Stanek.

Liječničko nadzorstvo na N. V. b. „Bellona“;

linijski liječnik dr. Tshada.

Liječničko nadzorstvo u mornaričkoj bolnici: mor.-stop. liječnik dr. Kremer.

MALI OGLASNIK.

Kupuje se svake vrste veličine i komate za konje Josip Blazić ul. Giovia 1 (prodavaonica žestokih pića).

Bijelo istarsko vino, iz pazinske okolice, na prodaju u veletrgovini vina G. Guzzi Albrehtova ulica 5.

Tri ključa Wertheim izgubljena su. Tko ih je našao, neka ih odade kod naše uprave.